

1 Tammelan koulun rakennushistoriaselvityksen tiivistelmä

1.1 Selvitys on tehty peruskorjausta varten

Tampereen Tammelan koulun rakennushistoriaselvitys on tehty peruskorjausta varten vuonna 2020. Selvitys antaa tietoa koulun kiinteistön kulttuurihistoriallisista arvoista, säilyneistä ominaispiirteistä ja tehdyistä muutoksista. Koulukiinteistöä on myös arvioitu osana ympäristöä.

1.2 Koulurakennukset ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita

Tammelan koulussa on kaksi eri-ikäistä osaa, jotka ovat valmistuneet vuosina 1911 ja 1957. Näistä vanhempi on ensimmäinen kansakouluksi suunniteltu rakennus Tammelan työväenkaupunginosassa, ja uudempi on 1950-luvun kaupunkikansakoulu. Rakennuksilla on historiallisia, rakennushistoriallisia ja ympäristöarvoja. Arviointiperusteita ovat harvinaisuus, tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, todistusvoimaisuus ja kerroksisuus.

1.2.1 Historialliset arvot

Entinen kansakoulu on arvokas sivistyshistorian, sotahistorian, sosiaalishistorian ja henkilöhistorian osalta. Lisärakennus on arvokas sivistyshistorian, henkilöhistorian sekä sosiaali- ja kouluterveydenhuollon historian osalta. Tammelan sivukirjasto ja kuvataidekoulu palvelivat koulujen uuden roolin mukaan myös ulkopuolista toimintaa. Koulutoiminnan jatkuminen kiinteistössä yli sadan vuoden ajan lisää todistusvoimaisuutta.

1.2.2 Rakennushistorialliset arvot

Rakennuksista vanhempi edustaa arkkitehtuurin murrosvaihetta Jugend-ajan lopulla. Rappaus, graniittilistat ja koristeet sekä ikkunoiden kaaret, puitejako ja materiaali ovat Jugendille tyypillisiä ominaispiirteitä. Oviaukkojen arvojärjestys on luettavissa koristekivivyydestä. Sisätilat, niiden pysty- ja vaakasuuntaiset yhteydet sekä tilojen yksityiskohdat ja värit ovat säilyneet hyvin rakennusajankohdan asussa. Parhaiten säilyneitä ovat pääportaikko kaiteineen, kerrostasot ja aulat sekä luokkien puiset ovet.

Lisärakennus on ajan opetusvaatimusten mukainen, myöhäistä funktionalismia edustava, moderni perusratkaisu. Puhtaaksi muuratut julkisivut betonikatoksineen, nauhamainen aukotus, tammi- ja lasiovet, lasitiili-ikkunat sekä keraamiset laatat sisäänkäynnissä ovat säilyneet alkuperäisinä. Tärkeitä ovat myös sisätilojen katkeamattomat yhteydet, sekä jako siipiin ja erityisluokkiin. Pintamateriaalit, liikuntasalin kattorimoitus, porraskaiteet ja tammiovet kehyksineen sekä pelkistetyt yksityiskohdat ovat säilyneet hyvin.

1.2.3 Ympäristöarvot

Koulukiinteistö on maisemallisesti keskeinen. Viime vuosisadan alun ruutukaavan keskellä koulu sijoitettiin tontille vapaasti. Lisärakennus taas rajaa katutilaa katujen suuntaisesti. Koulun piha avautuu Tammelan pallokentän suuntaan. Näkymät kentän yli ja kadun päätteenä korostavat koulun asemaa Tammelan ja Kalevan kaupunginosien rajalla. Koulu on viimeisiä jäljellä olevia kiinteistöjä puutalokorttelien ajalta.